

14.10.2025

Pyhäjärven kaupunki
Ollintie 26
86800 PYHÄSALMI

Pohjois-Pohjanmaan liitto
kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi

Viite: Lausuntopyyntö 22.9.2025 / PPL/464/05.01.00/2024

Asia: Pyhäjärven kaupungin lausunto / Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2026-2029 luonnos

Pohjois Pohjanmaa 2045

Pyhäjärven kaupunki näkee vision kannatettavaksi ja visiotyössä laaditut skenaariot tasapainoisesti asetelluiksi.

Väestö ja työpaikat

Pyhäjärven asema E75 käytävällä tarkoittaa, että työssäkäyntialueen rajat eivät enää seuraa kuntarajoja vaan saavutettavuusvyöhykkeitä. Väestö ja työpaikkatavoitteiden osalta on tulkittavissa, että maaseututaajamien kasvu linkitetään konkreettisesti investointivyöhykkeisiin (teollisuuspuistot, datakeskukset, kiertotaloushankkeet). Työpaikkatavoitteen toteutumiselle on erittäin hyvät mahdollisuudet ja luonnoksessa tunnistetaan energiakäänteen tärkeä vaikutus työpaikkojen nettokasvulle.

Aluerakenne 2045

Tavoiteltu aluerakenne tunnistaa ydinkäytävät ja solmukohdat varsin hyvin. E75 osana TEN-T ydinverkkoa sekä vt27 ja Iisalmi-Pyhäjärvi-Ylivieska-rata on oikealla tavalla tunnistettu. Teollisuuspuistokeskittymät, kuten Olkkosen teollisuuspuisto Pyhäjärvellä, on huomioitu.

Aluerakenteen yhteydessä on tarkasteltu ja huomioitu kaasuputki ja sen liitännät sisämaan suuntaan. Samalla tavoin tulisi huomioida erittäin keskeinen aluerakenteeseen vaikuttava tekijä, eli sähkön kantaverkko ja sen kehittämissuunnitelmat, mm. Harjulinja.

Maakuntaohjelma 2026–2029 tavoiteltava kehitys

Asetetut tavoitteet ja mittarit ovat realistisia ja perustellusti aseteltuja.

Erytisesti Pyhäjärven kaupunki haluaa nostaa esille seuraavat painopisteet:

- **Korkean lisäarvon ja paikallisesti merkittävien investointien vauhdittaminen**
Linjaus on osuva alueen teollisiin vahvuuksiin ja potentiaaliin nähden. Toteutuvuus riippuu luvitus- ja päätösprosessien läpimenoajasta, johon maakunnan liitto pystyy vaikuttamaan oman aluekehitysroolinsa kautta yhteistyössä alueen kuntien kanssa.
- **Infran ja saavutettavuuden vahvistaminen kilpailukyyn perustana**
Vaikutus kilpailukykyyn on suora, koska siirtoverkon ja päätieyhteyksien pullonkaulat ohjaavat sijoittumista. Erytisnostona TEN-T-ydinverkoston kannalta maamme tärkein liikenneväylä, Nelostie E75.
- **Yhdenvertaisuuden ja yhteisön kulttuurisen vastaanottavuuden vahvistaminen**
Vaikutus osaajien saatavuuteen ja pysyvyyteen on merkittävä, jos toimet kytkeytyvät konkreettisesti työmarkkinan kehityskuvaan. Maakuntamme elinvoiman kannalta maahanmuutto ja alueelle muuttavien ihmisten sitouttaminen/juurtuminen on erittäin tärkeä osa-alue.
- **Omavaraisuuden ja ruokaturvan vahvistaminen**
Parantaa maakuntamme resilienssiä. Aluetaloudellinen hyödyn kannalta jalostusastetta tulisi nostaa nousee. Energian ja logistiikan vuoksi tavoite on kiinteässä yhteydessä infraverkkojen kehitykseen.
- **Maaseututaajamien uudet vetovoimaiset asumisratkaisut**
Uudenlainen ajattelu ja pientenkin paikkakuntien haastaminen toteuttamaan elinvoimatyötä asumisen kehittämisen kautta on tervetullut painopiste.

Pyhäjärven kaupungin huomioidut maakuntaohjelman ympäristöselostuksesta

Rakennetun kulttuuriympäristön ja arvokkaiden maisema-alueiden tunnistaminen

Näihin ei ole tunnistettu mitään Pyhäjärveltä. Kaivos ja Ruotasen kaivoskylä kuuluisivat merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen listalle. Pyhäjärvi ja erityisesti sen saaret kuuluisivat arvokkaiden maisema-alueiden listalle.

Maatalous

Maataloudella on suuri merkitys luonnon monimuotoisuudelle ja sen säilymiselle. Jotta maatalous pidetään kannattavana/houkuttelevana niin maatalouden tukeminen tai maataloutta tukevan toiminnan tukeminen on tärkeää: isot alueelliset biokaasulaitokset, maatilojen omien prosessien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämisen tukeminen, esim. tilakohtaisen aurinkovoiman tukeminen, paikallisen biokaasun tuotannon tukeminen, maataloudessa hyödynnettävän tekoälyn ja robotiikan kehityksen tukeminen, uusien teknologioiden testauksen tukeminen. Monessa kohteessa voisi olla halua kehittää ja kokeilla uutta. Taloudelliset paineet tai rohkeuden puute voi kuitenkin estää hankkeiden toteutuksen siksi, että kannatteleeko mikään taho jos tulee yllättäviä vastoinkäymisiä vastaan.

Pitäisi mahdollistaa kaavoituksen puolestakin se, että maataloudelle on jatkossakin sijaa, eikä maatalouden investointihankkeet kaadu lupien saannin mahdollisuuteen. Joissain tapauksissa on esim. maatilojen laajentumisen esteenä se, että maatilalla vaikutusalueelle on myönnetty rakennuslupia, jotka voivat estää maatilojen laajennukset.

Pohjavesi

Maa-ainespuolella tulisi turvata pohjavesialueet ja laatia selvät pelisäännöt sille, missä menee luvituksen raja. Hyvät sora- ja hiekkaesiintymät sijaitsevat usein pohjavesialueilla ja tämä aiheuttaa toisinaan ristiriitaa. Tuulivoimalat ja muut rakennustyömaat edellyttävät merkittäviä maa-ainesmääriä ja jostain maa-ainekset on otettava ilman, että siirtomatkat kasvavat valtaviksi.

Kiertotalous

Kiertotalouden kehittäminen on tärkeää: vähentää jätteen määrää, vähentää tarvittavien uusien raaka-aineiden määrää, vähentää alkutuotantoon käytettyä energiamäärää ja tuo työllisyyttä.

Priodiversity-hanke, sekä Helmi- ja LUMO-ohjelmat

Mainitut ohjelmat ovat todella hyviä mutta ohjelmiin tarvittaisiin lisää näkyvyyttä. Ohjelmien mahdollisuuksien ja tavoitteiden levittäminen eri toimijoiden tietoon on erittäin tärkeää.

Hankkeet ja ohjelmat ovat usein pitkäkestoisia ja niiden aikana voi tekijät vaihtua. Miten saadaan jatkumo ettei tekijän vaihtuessa työ katkea ja jo hankittu tietotaito valu hukkaan?

Työelämän kehittäminen

Etätyö- ja etäopiskelumahdollisuuksien parantamisella voidaan vähentää työmatkaliikennettä ja tarjota maaseudullakin entistä enemmän monipuolisia mahdollisuuksia työllistymiselle. Pyhäjärvellä on tehty paljon esim. tietoliikenneverkkojen kehittämisen suhteen mikä on ympäristön kannalta ollut hyvä panostus ja siihen kannattaa jatkossakin panostaa.

Aluesuunnittelu

Luonnoksen mukaan ”arkiliikunta, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ja sitä tukeva maankäyttö sekä aluesuunnittelu tukevat ekologista ajattelua sekä ilmastomuutoksen torjuntaa. Autottomuus, luonnossa oleskelu ja arkipäivän ympäristöystävällisten valintojen tekeminen ovat osa tätä hetkeä ja korostuvat tulevaisuudessa entisestään. Tutkimusten mukaan luontoalueet, erityisesti vihreät alueet kuten puistot, edistävät liikkumista ja kokonaisvaltaista hyvinvointia”. Pyhäjärven kaupunki näkee asian samoin.

Pyhäjärven kaupunginhallitus

Henrik Kiviniemi
kaupunginjohtaja

Sari Nissilä
talous- ja hallintojohtaja